ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

Факультет суспільних та прикладних наук

Кафедра права імені академіка УАН о. Івана Луцького

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-методичної роботи
_____ Ярослав ШТАНЬКО
«31» 08 2026 р.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА І ПРОЦЕСУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань:	08 Право
Спеціальність:	081 Право
Освітньо-професійна програма:	Право
Освітній рівень:	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни:	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання:	українська
Семестр викладання	VII

Івано-Франківськ
2026

РОЗРОБНИК:
доцент кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
кандидат юридичних наук, доцент Андрій ГАБУДА

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри права імені академіка УАН о. Івана Луцького
протокол № 1 від 28.08.2026 р.
В.о. завідувача кафедри Олександра ПТАШНИК

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП Михайло МЕЛЬНИКОВИЧ

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 31.08.2026 р.

e-mail	habuda.s.andriy@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	а. 201
Посилання на сайт	Андрій Габуда
Сторінка курсу в СДО	Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» ґрунтується на базі науки адміністративного права та процесу, а також практики їх застосування судами, суб'єктами, наділеними владними повноваженнями, адвокатами. Вона посідає чільне місце в системі професійної підготовки майбутнього юриста, оскільки покликана не лише вдосконалити та поглибити знання студентів з питань застосування адміністративно-правових норм, а й виробити практичні навички у складанні відповідних процесуальних документів.

Викладання сучасних проблем застосування адміністративного права та процесу, згідно із сучасними вимогами організації та здійснення освітнього процесу, передбачає проведення навчальних занять з обов'язковим комбінуванням пасивних, активних та інтерактивних методів навчання, впровадження дистанційних форм навчання та контролю.

З огляду на зазначене, навчальна дисципліна спрямована на формування ерудованої, різнобічно розвиненої особистості, здатної здійснювати тлумачення норм адміністративного права та процесу з метою ефективного їх застосування у правозастосовній діяльності задля досягнення цілей правового регулювання. Також, набуті в процесі навчання компетентності підвищать конкурентоспроможність молодих фахівців на ринку праці.

Програма навчальної дисципліни включає два змістових модулі: в першому модулі викладені теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм, а також практичні аспекти їх реалізації під час публічного адміністрування та адміністративно-деліктних проваджень, у другому – актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів. Особлива увага приділяється основним напрямкам розвитку адміністративно-правової політики, змінам внесеним в адміністративно-процесуальне законодавство.

Мета дисципліни: сформувати систему знань про адміністративне право як публічне право та окрему галузь права України, а також про особливості розгляду публічно-правових спорів в адміністративному процесі; надати здобувачам вищої освіти системно-теоретичні та науково-прикладні знання з предмету навчальної дисципліни; досконало вивчити останні зміни та доповнення, внесені до чинного адміністративного та адміністративно-процесуального законодавства; виробити в здобувачів вміння правильно реалізовувати його норми у конкретних правових ситуаціях при здійсненні правоохоронної та правозастосовної діяльності.

Завдання дисципліни: розвинути у здобувачів освіти конструктивне, фундаментальне мислення та розширити систему спеціальних знань щодо актуальних проблем адміністративно-процесуального права; провести аналіз процесів розвитку адміністративних правовідносин та тенденцій їх правового регулювання в контексті євроінтеграційних процесів та глобалізації; дослідити проблеми публічного адміністрування суб'єктами владних повноважень; провести аналіз адміністративно-правових моделей проваджень; виокремити особливості застосування адміністративно-правових норм під час провадження у справах про митні та податкові правопорушення; розглянути актуальні питання щодо провадження у

справах про публічно-правові спори; з’ясувати генезис контролю адміністративних судів за адміністративно-процесуальною діяльністю публічної адміністрації.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

– сучасні наукові підходи щодо системи та змісту адміністративного права і адміністративного процесу;

– проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі;

– місце та значення адміністративно-деліктного права в системі адміністративного права;

– особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил та податкового законодавства;

– науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду;

– актуальні проблеми забезпечення доказів та позовів в адміністративному судочинстві;

– особливості позовного провадження в окремих категоріях складних та термінових адміністративних справ.

В результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти:**

– аналізувати законодавство у галузі адміністративного права та адміністративного процесу;

– правильно визначати правові основи та підстави застосування нормативно-правових актів, що регулюють відносини адміністративного права та адміністративного судочинства;

– розмежовувати суспільні відносини у галузі адміністративного права та адміністративного судочинства та наводити характерні ознаки;

– робити висновки щодо правомірності дій та рішень суб’єктів публічного адміністрування, а також щодо ефективності провадження у справах про публічно-правові спори в адміністративному процесі;

– аргументовано висловлювати правову позицію з використанням посилань на нормативні акти, судову практику, матеріали роз’яснювального характеру державних органів;

– грамотно застосовувати нормативно-правову лексику і спеціальну термінологію.

Компетентності та результати навчання яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та результатів навчання) вказано відповідно до Освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Шифр та назва компетентності	Шифр та назва програмних результатів навчання
ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.	ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин. ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. ПРН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з Достатньою обгрунтованістю. ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. ПРН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій. ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. ПРН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обгрунтовані правові висновки. ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право. СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини. СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти. СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	**4**		
Семестр	**7**		
Кількість кредитів ЄКТС	**6**		
Аудиторні навчальні заняття		**денна форма**	**Заочна форма**
	лекції	**42 (в годинах)**	**12 (в годинах)**
	практичні	**42 (в годинах)**	**12 (в годинах)**
Самостійна робота		**96 (в годинах)**	**156 (в годинах)**
Форма підсумкового контролю	**Екзамен**		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекційного матеріалу

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм у публічному адмініструванні та адміністративно-деліктних провадженнях

Тема 1. Сучасні наукові підходи щодо системи та змісту адміністративного права і адміністративного процесу (2 год.).

Соціальне призначення адміністративного права у сучасних умовах. Новітні підходи щодо предмету адміністративного права. Методи адміністративно-правового регулювання. Система адміністративного права. Адміністративний процес в системі адміністративного права. Співвідношення адміністративно-процесуального права і адміністративного процесу.

Питання для самостійного вивчення. Адміністративне право як складова публічного права. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади. Суб'єкти публічного адміністрування. Значення принципів адміністративного права. Відносини, що складають предмет адміністративного права України. Національні та міжнародні джерела адміністративного права. Взаємодія адміністративного права України та європейського адміністративного права. Адміністративно-процесуальне право, як комплексна галузь права. ***(1-4, 8-11, 15, 17)*** **(2 год.).**

Тема 2. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю

громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади (2 год.).

Поняття, сутність та співвідношення громадського контролю із суміжними категоріями. Наукові дослідження громадського контролю у вітчизняній і зарубіжній правовій доктрині та їх генезис. Форми громадського контролю: поняття, юридична природа, види та характеристика. Проблеми вдосконалення правових засад громадського контролю в Україні.

Питання для самостійного вивчення. Методологічні засади дослідження громадського контролю: поняття та зміст. Громадська експертиза як форма громадського контролю: поняття, завдання, принципи та процедура проведення. Громадські слухання як форма громадського контролю: поняття, принципи, правові засади та процедура проведення. Ефективність громадського контролю: поняття, специфіка та основні напрями підвищення. ***(1, 3-7, 43-47)*** **(2 год.).**

Тема 3. Проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі (2 год.)

Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту категорії «адміністративний примус». Сучасні підходи до визначення поняття та ознак адміністративного примусу. Класифікація заходів адміністративного примусу. Дослідження особливостей систематизації заходів адміністративного примусу. Адміністративний примус в діяльності національної поліції України.

Питання для самостійного вивчення. Місце адміністративного примусу в діяльності органів публічної влади. Держаний та адміністративний примус. Переконання як психологічний метод застосування адміністративного примусу. Система заходів адміністративного примусу, що застосовуються органами державної виконавчої служби. Адміністративний примус як метод забезпечення економічної безпеки держави. Адміністративний примус та адміністративне припинення в системі забезпечення правового порядку режиму зони митного контролю. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення у системі заходів адміністративного примусу. Правове регулювання та його удосконалення як засіб забезпечення законності застосування заходів адміністративного примусу. Сутність, значення та види контролю за діяльністю щодо застосування заходів адміністративного попередження і припинення. ***(4-7, 11-13, 27, 50, 54)*** **(2 год.).**

Тема 4. Адміністративно-деліктне право в системі адміністративного права (2 год.).

Місце адміністративно-деліктного права в системі публічного права. Система адміністративно-деліктного права. Учасники адміністративно-деліктного процесу. Особливості кваліфікації та оформлення матеріалів окремих категорій адміністративних правопорушень.

Питання для самостійного вивчення. Теорія адміністративно-деліктного права. Зарубіжне адміністративно-деліктне право. Матеріальне адміністративно-деліктне право. Процесуальне адміністративно-деліктне право. Особливості адміністративної відповідальності спеціальних категорій фізичних осіб: реалії та доцільність встановлення. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб. Процедури адміністративно-деліктного процесу. Каральна функція

адміністративно-деліктного права. ***(4, 5 -7, 11, 16, 27)*** **(2 год.).**

Тема 5. Заходи адміністративної відповідальності та проблеми у їх застосуванні (2 год.).

Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття, ознаки та класифікація. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності. Проблеми правового регулювання застосування заходів адміністративної відповідальності до неповнолітніх. Особливості застосування заходів адміністративної відповідальності до спеціальних суб'єктів.

Питання для самостійного вивчення. Сутність та правова природа заходів адміністративної відповідальності. Сучасне розуміння поняття адміністративного стягнення та характерні його ознаки. Система та види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних проступків. Правила застосування заходів адміністративної відповідальності. ***(4, 5 -7, 11, 16, 27, 44, 50)*** **(2 год.).**

Тема 6. Актуальні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Поняття та види провадження в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення. Стадії та строки провадження. Докази в справах про адміністративні правопорушення. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Сутність та завдання провадження в справах про адміністративні правопорушення. Принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Суб'єкти провадження у справах про адміністративні правопорушення. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення патрульними поліцейськими. Актуальні проблеми судового провадження у справах про адміністративні правопорушення. Закриття провадження у справах про адміністративні правопорушення. ***(4, 5 -7, 11, 16, 27, 44, 50)*** **(2 год.).**

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: шляхи удосконалення (2 год.).

Соціальні та правові основи запровадження системи автоматичної фіксації порушень ПДР в Україні. Види, склад адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. Шляхи удосконалення правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

Питання для самостійного вивчення. Автоматична фіксація порушень ПДР як привід для порушення провадження у справі про адміністративне

правопорушення. Актуальні проблеми винесення й оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі. Виконання постанови у справі про адміністративне правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксоване в автоматичному режимі. Дотримання конституційних гарантій в процесі розгляду справ про адміністративні правопорушення, зафіксовані в автоматичному режимі. Проблематика забезпечення прав осіб, які притягаються до адміністративної відповідальності за правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. ***(4-6, 12, 27, 50)*** **(2 год.)**.

Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил (2 год.).

Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення. Порядок провадження у справах про порушення митних правил. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення. Оскарження та виконання постанов у справах про порушення митних правил.

Питання для самостійного вивчення. Особливості відповідальності за деякі види порушень митних правил. Види адміністративних стягнень за порушення митних правил. Строки накладення адміністративних стягнень у справах про порушення митних правил. Правове забезпечення провадження у справах про порушення митних правил. Протокол про порушення митних правил. Мета і порядок застосування адміністративного затримання. Витребування документів, необхідних для провадження у справі про порушення митних правил. Компроміс у справі про порушення митних правил. Перевірка законності та обґрунтованості постанови у справі про порушення митних правил. ***(4-6, 12, 27)*** **(2 год.).**

Тема 9. Проблемні аспекти відповідальності та провадження у справах про податкові правопорушення (2 год.).

Нові підходи до визначення порушення податкового законодавства. Особливості фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення. Окремі адміністративні правопорушення, підвідомчі податковим органам. Оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Відповідальність за податкові правопорушення. Податкове повідомлення-рішення. Особливості конструкції складів адміністративних правопорушень, підвідомчих податковим органам. Розгляд посадовими особами податкових органів справ про адміністративні правопорушення. Оскарження та виконання постанов у справах про адміністративні правопорушення, винесених податковими органами. ***(4-6, 11, 12, 27)*** **(2 год.).**

Тема 10. Актуальні питання оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення. Протокол у справі про адміністративне правопорушення: види та

порядок оформлення. Постанова у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення. Інші документи, які складаються з метою обґрунтування та фіксації адміністративного правопорушення.

Питання для самостійного вивчення. Поняття та види документів у справах про адміністративні правопорушення. Особливості процесуальних документів, їх значення та юридична сила. Правила оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення. Особливості складення протоколу про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 172^{-4}-172^{-9}, 188^{-46} і 212^{-15}, стосовно судді, судді Конституційного Суду України. Протокол про адміністративне затримання. Протокол про особистий огляд, огляд речей. Протокол про вилучення речей і документів. Акт огляду та тимчасового затримання транспортного засобу. Протокол про тимчасове вилучення тварини. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається. ***(4-7, 12, 16, 20, 27)*** **(2 год.).**

Змістовий модуль 2. Актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів.

Тема 11. Теоретико-правова природа адміністративного судочинства (2 год.).

Місце та значення адміністративного судочинства у системі сучасної правової держави. Ґенеза адміністративного судочинства. Правовий інститут адміністративного судочинства: зміст, моделі, особливості. Удосконалення правових та організаційних засад функціонування адміністративного судочинства в Україні.

Питання для самостійного вивчення. Місце адміністративного судочинства у системі форм захисту прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Поняття процесуальної форми адміністративного судочинства. Адміністративне судочинство, як одна з форм здійснення судового контролю над публічним управлінням. ***(1, 8-10, 14, 24)*** **(2 год.).**

Тема 12. Зміст та елементи системи адміністративного судочинства в Україні (2 год.).

Сутність та особливості правовідносин у сфері адміністративного судочинства як основа його предмету. Система принципів адміністративного судочинства та особливості їх реалізації. Правові джерела, функції та методи адміністративного судочинства.

Питання для самостійного вивчення. Сфера дії адміністративного судочинства. Публічно-правові відносини з приводу державного управління. Специфіка публічно-правового або управлінського (адміністративного) спору. Адміністративна юстиція. Адміністративно-судовий контроль. Оптимізація судового контролю адміністративних судів України у контексті євроінтеграції. Зарубіжний досвід функціонування адміністративного судочинства та можливості його використання в Україні. Напрями удосконалення теоретико-правових засад функціонування адміністративного судочинства в Україні. ***(8-10, 14, 24, 26, 29)*** **(2 год.).**

Тема 13. Науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду (2 год.).

Категорії підсудність і підвідомчість в адміністративному судочинстві: визначення та співвідношення. Поняття, зміст та значення підвідомчості справ в адміністративному судочинстві. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції.

Питання для самостійного вивчення. Проблематика визначення адміністративної юрисдикції справ. Предметна та суб'єктна юрисдикція адміністративних судів. Визначення підсудності спорів адміністративним судам. Визначення підсудності справ, у яких однією зі сторін є суд або суддя цього суду. Розмежування компетенції судів щодо оскарження рішень суб'єктів владних повноважень. ***(8-10, 14, 24, 41)*** **(2 год.).**

Тема 14. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами (2 год.).

Правова природа зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Критерії відокремлення зловживань процесуальними правами від добросовісного їх використання при розгляді справ адміністративними судами. Класифікація видів зловживань процесуальними правами учасниками адміністративного судочинства. Поняття та структура механізму запобігання та протидії зловживанням процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Поняття зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві. Види зловживання процесуальними правами. Недопущення зловживання процесуальними правами. Правові наслідки зловживання процесуальними правам в адміністративному судочинстві. Іноземний довід протидії зловживанням процесуальними правами при розгляді судами публічних спорів. Напрями удосконалення механізму запобігання та протидії зловживанню процесуальними правами в адміністративному судочинстві в Україні. ***(8-10, 14, 26)*** **(2 год.).**

Тема 15. Актуальні проблеми доказів та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві. Сутність і зміст доказування в адміністративному процесі. Проблемні питання забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Належність доказів. Допустимість доказів. Достовірність доказів. Достатність доказів. Обов'язок доказування. Звільнення від доказування. Подання, витребування доказів. Судові доручення щодо збирання доказів. Сутність забезпечення доказів в адміністративному процесі. Підстави та порядок забезпечення доказів. Способи забезпечення доказів. Заява про забезпечення доказів. Розгляд заяви про забезпечення доказів. ***(8-10, 26)*** **(2 год.).**

Тема 16. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія (2 год.).

Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі. Види процесуальних строків та їх характеристика. Порядок обчислення процесуальних строків. Функціональне призначення процесуальних строків в адміністративному судочинстві України.

Питання для самостійного вивчення. Онтологічні питання строків в адміністративному судочинстві. Строк звернення до адміністративного суду. Загальні та спеціальні строки в адміністративному судочинстві. Розумний строк в адміністративному процесі. Додержання процесуальних строків адміністративного судочинства. Поважність причин пропуску строку звернення до суду. Поновлення процесуальних строків заради здійснення правосуддя. ***(1, 8-10, 26)*** **(2 год.).**

Тема 17. Застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

Правова природа заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.

Питання для самостійного вивчення. Процесуальний примус в адміністративному судочинстві. Роль процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Загальні підстави застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Видалення із зали судового засідання як захід процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Особливості застосування приводу, як одного із заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві. Тимчасове вилучення доказів для дослідження судом. Штраф, як захід процесуального примусу в адміністративному судочинстві. ***(1, 8-10, 14, 26)*** **(2 год.).**

Тема 18. Актуальні проблеми забезпечення позовів в адміністративному судочинстві (2 год.).

Завдання, функції та юридичне значення забезпечення позову у системі адміністративного судочинства. Класифікація видів забезпечення позову. Організаційні засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Підстави та порядок застосування правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

Питання для самостійного вивчення. Сутність забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Забезпечення позову як елемент адміністративно-процесуальної форми. Порядок забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Напрями удосконалення забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Визначення ефективності видів забезпечення позову у контексті положень Європейської комісії з питань ефективності правосуддя. Напрями удосконалення законодавства щодо організаційно-правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві. Зловживання забезпеченням позову. Реалізація принципів рівності сторін та диспозитивності при забезпеченні позову в адміністративному судочинстві. ***(1, 8-10, 14, 26, 30)*** **(2 год.).**

Тема 19. Особливості позовного провадження в окремих категоріях складних адміністративних справ (2 год.).

Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України. Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Питання для самостійного вивчення. Законодавчі особливості оскарження актів суб'єктів владних повноважень. Особливості звернення з позовною заявою до адміністративного суду по окремим категоріям публічно-правових спорів. Оскарження нормативно-правових актів в порядку адміністративного судочинства. Оскарження підзаконних актів у судовому порядку. Оскарження нормативно-правового акта в частині. Наслідки визнання нормативно-правового акта протиправним та нечинним. ***(1, 8-10, 14, 26, 30)*** **(2 год.).**

Тема 20. Проблемні питання розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ (2 год.).

Загальні питання щодо розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ. Особливості провадження у справах, пов'язаних із порушенням законодавства про вибори та референдум. Актуальні питання провадження у справах за адміністративними позовами щодо реалізації права на свободу мирних зібрань. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про заборону політичної партії.

Питання для самостійного вивчення. Проблеми апеляційного та касаційного оскарження судових рішень в термінових адміністративних справах. Судові рішення за наслідками розгляду справ, пов'язаних з виборчим процесом чи референдумом, та їх оскарження. Особливості здійснення представництва у справах, пов'язаних з виборчим процесом чи процесом референдуму. Актуальні питання провадження у справах щодо гарантованого забезпечення потреб оборони. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів. Проблематика провадження у справах про застосування санкцій. Повідомлення учасників справи про дату, час та місце розгляду окремих категорій адміністративних справ. Обчислення процесуальних строків в окремих категоріях адміністративних справ. Особливості проголошення та вручення судових рішень в окремих категоріях адміністративних справ. ***(1, 8-10, 14, 26, 30, 53)*** **(2 год.).**

Тема 21. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення. Судові рішення, які виконуються негайно. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.

Питання для самостійного вивчення. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання. Виправлення помилки у виконавчому документі та визнання його таким, що не підлягає виконанню. Зупинення виконання судового рішення. Примирення сторін у процесі виконання. Відстрочення і розстрочення виконання, зміна чи встановлення способу і порядку виконання судового рішення. Поворот виконання судових рішень. Визнання протиправними рішень, дій чи бездіяльності, вчинених суб'єктом владних повноважень – відповідачем на виконання рішення суду. ***(8-10, 14, 26, 30)*** **(2 год.).**

Зміст практичних занять

Змістовий модуль 1. Теоретико-правові засади застосування адміністративно-правових норм у публічному адмініструванні та адміністративно-деліктних провадженнях

Тема 1. Сучасні наукові підходи щодо системи та змісту адміністративного права і адміністративного процесу (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Соціальне призначення адміністративного права у сучасних умовах.
2. Новітні підходи щодо предмету адміністративного права.
3. Методи адміністративно-правового регулювання.
4. Система адміністративного права.
5. Адміністративний процес в системі адміністративного права.
6. Співвідношення адміністративно-процесуального права і адміністративного процесу.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 2. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю громадянського суспільства за діяльністю органів публічної влади (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття, сутність та співвідношення громадського контролю із суміжними категоріями.
2. Наукові дослідження громадського контролю у вітчизняній і зарубіжній правовій доктрині та їх генезис.
3. Форми громадського контролю: поняття, юридична природа, види та характеристика.
4. Система громадського контролю як складова народовладдя.
5. Проблеми вдосконалення правових засад громадського контролю в Україні.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 3. Проблемні питання застосування адміністративного примусу у демократичній правовій державі (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Сучасні підходи до розуміння сутності та змісту категорії «адміністративний примус».
2. Сучасні підходи до визначення поняття та ознак адміністративного примусу.
3. Класифікація заходів адміністративного примусу.
4. Дослідження особливостей систематизації заходів адміністративного примусу.
5. Адміністративний примус в діяльності національної поліції України.

Практичні завдання:

Завдання 1.

Використовуючи норми чинного законодавства, заповніть таблицю прикладами наступні групи заходів адміністративного примусу. Вкажіть конкретний нормативно правий акт та відповідну пункт/статтю.

№ п/п	Заходи адміністративного запобігання (вид)	Заходи адміністративного припинення (вид)	Адміністративні стягнення (вид)
1			
2			
3			
4			
5			

Завдання 2.

Задача.

01.01.2024 року біля 19:45 год. в м. Івано-Франківськ Н. підійшов до В., яка стояла зі своїми двома неповнолітніми дітьми на зупинці громадського транспорту і спробував вести з нею розмову. В. відмовилась, на що Н. розлютився і почав висловлюватися нецензурною лайкою, обзивав В. непристойними словами. Далі, Н. був затриманий поліцейськими за допомогою співробітника митної служби, який проходив поблизу. Працівник поліції вдягнув на Н. кайданки та наніс йому удар гумовим кийком за те, що той відмовився сідати в патрульну машину.

Визначте правомірність дії поліцейського. Що змінилося б у ситуації за умови, що кийок й кайданки застосував співробітник митної служби?

Тема 4. Адміністративно-деліктне право в системі адміністративного права (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Місце адміністративно-деліктного права в системі публічного права.
2. Система адміністративно-деліктного права.
3. Учасники адміністративно-деліктного процесу.
4. Особливості процедур щодо притягнення до адміністративної відповідальності за військові правопорушення.
5. Особливості адміністративних процедур щодо притягнення до відповідальності за правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 5. Заходи адміністративної відповідальності та проблеми у їх застосуванні (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Адміністративне правопорушення і адміністративна відповідальність.
2. Заходи адміністративної відповідальності за вчинені правопорушення: поняття та ознаки.
3. Система адміністративних стягнень та їх класифікація.
4. Проблеми правового регулювання застосування заходів адміністративної відповідальності до неповнолітніх.
5. Особливості застосування заходів адміністративної відповідальності до спеціальних суб’єктів.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 6. Актуальні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття та види провадження в справах про адміністративні правопорушення, їх завдання.
2. Принципи та учасники провадження в справах про адміністративні правопорушення.
3. Стадії та строки провадження.
4. Докази в справах про адміністративні правопорушення.
5. Заходи забезпечення провадження в справах про адміністративні правопорушення.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 7. Провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: шляхи удосконалення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Соціальні та правові основи запровадження системи автоматичної фіксації порушень ПДР в Україні.

2. Види, склад адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксованих в автоматичному режимі.

3. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

4. Шляхи удосконалення правового регулювання провадження у справах про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Загальні положення щодо порушень митних правил та відповідальності за них.

2. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил.

3. Види порушень митних правил та відповідальність за такі правопорушення.

4. Порядок провадження у справах про порушення митних правил.

5. Процесуальні дії у справі про порушення митних правил та порядок їх проведення.

6. Оскарження та виконання постанов у справах про порушення митних правил.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 9. Проблемні аспекти відповідальності та провадження у справах про податкові правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Нові підходи до визначення порушення податкового законодавства.

2. Особливості фінансової відповідальності за вчинення податкового правопорушення.

3. Особи, які беруть участь у провадженні в справах про порушення митних правил.

4. Окремі адміністративні правопорушення, підвідомчі податковим органам.

5. Оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення.

6. Оскарження та виконання рішень у справах про порушення податкового законодавства.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 10. Актуальні питання оформлення матеріалів у справах про адміністративні правопорушення (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про

адміністративні правопорушення.

2. Особи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення.

3. Протокол у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення.

4. Постанова у справі про адміністративне правопорушення: види та порядок оформлення.

5. Інші документи, які складаються з метою обґрунтування та фіксації адміністративного правопорушення.

Практичне завдання:

1. Оберіть реальну справу про адміністративне правопорушення, розглянуту судом, скориставшись Єдиним державним реєстром судових рішень (https://reyestr.court.gov.ua).

Виберіть справу, яка розглядалася в межах юрисдикції органів Національної поліції, СБУ, ДБР, Державної прикордонної служби, митних органів, Держпродспоживслужби або інших правоохоронних органів чи суб'єктів, що здійснюють контрольно-наглядові функції.

Зверніть увагу, щоб справа містила опис обставин правопорушення та прийняту постанову про накладення адміністративного стягнення.

2. На основі матеріалів обраної справи (фабули) складіть пакет документів, необхідних для належного оформлення відповідного провадження у справі про адміністративне правопорушення, з урахуванням особливостей складу правопорушення та вимог законодавства. До пакета мають входити, зокрема:

Протокол про адміністративне правопорушення (вкажіть усі обов'язкові реквізити: місце, час, особу правопорушника, суть правопорушення, пояснення, підписи тощо).

Пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності (відтворіть зміст на підставі матеріалів справи).

Пояснення свідків (за наявності).

Інші документи, що підтверджують факт правопорушення (наприклад, рапорт працівника поліції, фотофіксація, акт огляду місця події тощо).

Постанова у справі про адміністративне правопорушення.

3. Визначте орган (посадову особу), уповноважену:

складати протокол за обраною статтею КУпАП;

розглядати справу та виносити постанову.

4.Оцініть правильність дій посадових осіб у знайденій справі, керуючись вимогами відповідних норм, які регулюють таку діяльність:

Чи дотримано вимог до оформлення матеріалів?

Чи дотримано строків притягнення до адміністративної відповідальності?

Чи були забезпечені права особи, яка притягається до відповідальності?

Форма подання:

Справа про адміністративне правопорушення у прошитому вигляді.

Прошити - означає проколоти документи, зшити їх нитками крізь усі аркуші, закріпити вузлом і опломбувати (заклеїти) з підписом та зазначенням кількості аркушів.

Під час оформлення матеріалів справи про адміністративне правопорушення протокол і постанова можуть бути складені від руки (рукописним способом) або виготовлені з використанням комп'ютерної техніки (друкованим способом). При цьому слід пам'ятати, у випадку якщо законодавством затверджено форму цих документів то заповнювати їх потрібно саме за встановленою формою (на бланках).

Додатки:
зразки складених вами документів;
посилання на обрану справу з ЄДРСР.

Нормативні джерела (орієнтовний перелік):

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення.
2. Митний кодекс України.
3. Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції (затв. Наказ МВС 06.11.2015 № 1376).
4. Інструкція з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі (затв. Наказом МВС України 07.11.2015 № 1395).
5. Інструкцією з оформлення податковими органами матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 02 липня 2016 року № 566.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення» від 17 грудня 2008 року № 1086.
7. Наказ МВС «Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами Державної прикордонної служби України матеріалів справ про адміністративні правопорушення» № 898 від 18.09.2013.
8. Наказ МОЗ від 26.10.2001 № 428 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення законодавства України щодо забезпечення якості лікарських засобів».

Змістовий модуль 2. Актуальні питання розгляду та вирішення публічно-правових спорів.

Тема 11. Теоретико-правова природа адміністративного судочинства (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Місце та значення адміністративного судочинства у системі сучасної правової держави.
2. Ґенеза адміністративного судочинства.

3. Правовий інститут адміністративного судочинства: зміст, моделі, особливості.

4. Удосконалення правових та організаційних засад функціонування адміністративного судочинства в Україні.

Практичні завдання:

Завдання 1.

З урахуванням приписів КАС України, визначте спосіб судового захисту, який необхідно обрати у наступних ситуаціях:

а) розпорядник публічної інформації не надавав відповіді на усі питання на запит громадянина;

б) спір між органом місцевого самоврядування і місцевою державною адміністрацією з приводу реалізації їхньої компетенції щодо здійснення делегованих повноважень;

в) рішення міської ради суперечить Закону України;

г) судове оскарження постанови адміністративної комісії про притягнення до адміністративної відповідальності;

ґ) судове оскарження припису Територіальної державної інспекції з питань праці.

Задача.

Верховний Суд відмовив у відкритті провадження в адміністративній справі №1150/18-а за позовом Особа 1 до Центральної виборчої комісії про припинення діяльності з проведення підготовки виборів народних депутатів України та депутатів органів місцевого самоврядування за виборчими списками від політичних партій та виборчих блоків політичних партій. В обґрунтуванні рішення зазначалося, що проведення виборів за партійними списками не порушує конституційне право Особи 1 як виборця і громадянина України обирати відповідного депутата.

Обґрунтовано поясність:

1) Чи є наявність публічно-правового спору?

2) Чи поширюється юрисдикція адміністративних судів на дану категорію справ?

3) Чи правомірним є рішення Верховного Суду?

Тема 12. Зміст та елементи системи адміністративного судочинства в Україні (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Сутність та особливості правовідносин у сфері адміністративного судочинства як основа його предмету.

2. Суб’єктний склад правовідносин, що становлять предмет адміністративного судочинства.

3. Система принципів адміністративного судочинства та особливості їх реалізації.

4. Правові джерела, функції та методи адміністративного судочинства.

5. Переваги адміністративного судочинства як механізму ефективного захисту прав, свобод та інтересів особи.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 13. Науково-практичні підходи визначення підвідомчості та підсудності справ адміністративному суду (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Категорії підсудність і підвідомчість в адміністративному судочинстві: визначення та співвідношення.

2. Поняття, зміст та значення підвідомчості справ в адміністративному судочинстві.

3. Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції.

4. Проблеми застосування інституту виключної підсудності в Україні.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 14. Особливості дотримання в адміністративному судочинстві принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Правова природа зловживання процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

2. Критерії відокремлення зловживань процесуальними правами від добросовісного їх використання при розгляді справ адміністративними судами.

3. Класифікація видів зловживань процесуальними правами учасниками адміністративного судочинства.

4. Зловживання процесуальними правами під час подання адміністративного позову.

5. Зловживання правом на забезпечення позову.

6. Зловживання процесуальними правами суб’єктами владних повноважень.

7. Поняття та структура механізму запобігання та протидії зловживанням процесуальними правами в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання:

Завдання 1.

Проаналізуйте Закон, який регулює порядок розгляду справ про публічно-правові спори та визначте норму, яка висуває вимогу до учасників судового процесу, - добросовісно користуватися процесуальними правами.

Дайте відповіді на питання:

Чи вичерпним є законодавчо-визначений перелік дій, що визнаються зловживанням процесуальними правами?

Визначте суб’єкта, уповноваженого визнавати дії учасників судового процесу та їхніх представників, як зловживання процесуальними правами.

Визнавати дії учасників судового процесу та їхніх представників, як зловживання процесуальними правами, - це право чи обов’язок уповноваженого суб’єкта?

Вкажіть, кого саме Закон відносить до учасників судового процесу та їхніх представників.

Які заходи для запобігання зловживанню процесуальними правами, передбачені Законом?

Вживання заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами є правом чи обов’язком?

Завершіть твердження: неприпустимість зловживання процесуальними правами є … .

Відповіді на задані запитання обґрунтуйте, з урахуванням вимог чинного законодавства та судової практики.

Завдання 2.

У Єдиному державному реєстрі судових рішень віднайдіть рішення про встановлення факту зловживання процесуальними правами та прокоментуйте його, на предмет відповідності викладених у ньому доводів, аргументів, міркувань нормативним приписам.

Тема 15. Актуальні проблеми доказів та доказування в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття, види та характеристика доказів в адміністративному судочинстві.
2. Сутність і зміст доказування в адміністративному процесі. Обов’язок доказування.
3. Витребування доказів судом та їх огляд.
4. Судові доручення щодо збирання доказів та їх виконання.
5. Судові доручення про правову допомогу та їх виконання.
6. Проблемні питання забезпечення доказів в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 16. Строки в адміністративному судочинстві як фундаментальна правова категорія (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Поняття процесуальних строків та їх значення в адміністративному процесі.
2. Види процесуальних строків та їх характеристика.
3. Порядок обчислення процесуальних строків.
4. Поновлення та продовження процесуальних строків.
5. Строк звернення до адміністративного суду та наслідки його пропуску.

6. Функціональне призначення процесуальних строків в адміністративному судочинстві України.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 17. Застосування заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Правова природа заходів процесуального примусу в адміністративному судочинстві.
2. Загальна характеристика заходів процесуального примусу, які застосовуються в адміністративному судочинстві.
3. Підстави і порядок застосування заходів процесуального примусу.
4. Привід, як захід процесуального примусу.
5. Штраф як захід процесуального примусу.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 18. Актуальні проблеми забезпечення позовів в адміністративному судочинстві (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Завдання, функції та юридичне значення забезпечення позову у системі адміністративного судочинства.
2. Класифікація видів забезпечення позову.
3. Заява про забезпечення позову: зміст, форма, порядок подання та розгляду.
4. Організаційні засоби забезпечення позову в адміністративному судочинстві.
5. Підстави та порядок застосування правових засобів забезпечення позову в адміністративному судочинстві.

Практичні завдання:

Завдання 1.

Петрук П., звернувся до суду із позовом про стягнення заробітної плати та поновлення на роботі, так як вважав своє звільнення з посади керівника відділу відшкодування ПДВ Державної податкової служби в Івано-Франківській області незаконним.

Разом із позовною заявою Петрук подав заяву про вжиття заходів забезпечення позову.

Розглянувши заяву про забезпечення адміністративного позову та подані матеріали, суд прийняв рішення - повернути її заявнику без розгляду.

Обґрунтовуючи своє рішення суд відзначив, що відповідно до ч. 4 ст. 152 КАС України, до заяви додаються документи, які підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі.

Судом встановлено, що Позивачем не додано доказів підтвердження сплати судового збору.

Дане завдання передбачає виконання наступного:

1. Визначте предмет спору.
2. Визначте юрисдикцію суду щодо даної справи.
3. Встановіть форму судочинства.
4. Чи правомірним є рішення суду?
5. Як має вчинити суд у зазначеній ситуації?
6. Яке рішення має прийняти суд за на слідками розгляду заяви про забезпечення позову?
7. У якій формі викладається таке рішення?

Завдання 2.

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

У березні 2025 року ТОВ звернулося до суду з позовом про визнання протиправною та скасування постанови органу Держпраці про накладення штрафу за порушення законодавства про працю та зайнятість населення.

Також позивачем було подано заяву про забезпечення позову шляхом зупинення дії зазначеної постанови до набрання законної сили рішенням суду у цій справі.

Львівський окружний адміністративний суд ухвалою, яка була залишена без змін постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду, заяву ТОВ про забезпечення позову задовольнив.

Суди керувалися тим, що постанова органу Держпраці є самостійним виконавчим документам і може бути пред'явлена до виконання органам державної виконавчої служби в будь-який час в порядку встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Головне управління Держпраці у Львівській області на ухвалу Львівського окружного адміністративного суду та постанову Восьмого апеляційного адміністративного суду з питань вжиття заходів забезпечення позову подало касаційну скаргу.

Верховний Суд касаційну скаргу задовольнив, рішення попередніх інстанцій скасував та ухвалив нове рішення, яким відмовив у задоволенні заяви про забезпечення позову.

Дане завдання передбачає виконання наступного:

Чи законним є рішення Верховного Суду?

Якими обставинами суд касаційної інстанції міг обґрунтувати своє рішення?

Тема 19. Особливості позовного провадження в окремих категоріях складних адміністративних справ (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Особливості провадження у справах щодо оскарження нормативно-правових актів органів виконавчої влади, Верховної Ради Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування та інших суб'єктів владних повноважень.

2. Особливості провадження у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Верховної Ради України, Президента України, Вищої ради правосуддя,

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, бездіяльності Кабінету Міністрів України.

3. Особливості провадження у справах щодо оскарження індивідуальних актів Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Міністерства фінансів України, Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку та рішень Кабінету Міністрів України стосовно виведення банків з ринку.

4. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про примусове відчуження земельної ділянки, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 20. Проблемні питання розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Загальні питання щодо розгляду окремих категорій термінових адміністративних справ.
2. Особливості провадження у справах, пов'язаних із порушенням законодавства про вибори та референдум.
3. Актуальні питання провадження у справах за адміністративними позовами щодо реалізації права на свободу мирних зібрань.
4. Особливості провадження у справах за зверненням податкових та митних органів.
5. Особливості провадження у справах за адміністративними позовами про заборону політичної партії.

Практичні завдання додаються в СДО.

Тема 21. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень в адміністративних справах (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Конституційні гарантії реалізації в Україні принципу обов'язковості судового рішення.
2. Судові рішення, які виконуються негайно.
3. Звернення судових рішень в адміністративних справах до виконання.
4. Порядок виконання судових рішень в адміністративних справах.
5. Судовий контроль за виконанням судових рішень в адміністративних справах.

Практичні завдання додаються в СДО.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна форма	заочна форма
Самостійна робота, год, у т.ч.:	96	156
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	12	8
Підготовка до практичних занять та контрольних заходів	16	16
Підготовка звітів з практичних робіт	-	-
Підготовка до поточного контролю	26	30
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	42	102

ПОЛІТИКА КУРСУ

Коротко, з покликанням на відповідну нормативну базу УКД, висвітлити питання:[1]

1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з "Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти". Ознайомитись з документом можна за посиланням.

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за покликанням.

[1] зміст пунктів може редагуватись з огляду на особливості курсу

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно "Положення про організацію освітнього процесу" здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

4) щодо дотримання академічної доброчесності

"Положення про систему забезпечення академічної доброчесності" закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

5) щодо використання штучного інтелекту

"Політика використання штучного інтелекту" визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

"Положення про систему забезпечення академічної доброчесності" містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за покликанням.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» здобувачі використовують ШІ:

- *для пошуку, систематизації та узагальнення навчальної і наукової інформації;*
- *аналізу нормативно-правових актів та судової практики;*
- *формулювання ідей та підготовки планів аналітичних, практичних і дослідницьких завдань;*
- *моделювання правових ситуацій та пошуку можливих варіантів їх вирішення;*

– *перевірки логічності й аргументованості власних правових позицій.*

Результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичній перевірці здобувачем на відповідність чинному законодавству, судовій практиці та науковим джерелам. Використання ШІ не замінює самостійного опрацювання навчального матеріалу, юридичного аналізу та формування здобувачем власних висновків.

6) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анульовується без права перескладання. Ознайомитись з відповідним документом можна за посиланням.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за покликанням.[2]

Під час вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» студентам надається можливість перезарахування неформальної освіти. Так, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Теми, які можуть бути перезараховані (за умови наявності сертифіката на ім'я та прізвище студента/студентки)	**Перелік сертифікованих (безкоштовних) онлайн-курсів**	**Посилання на курс**
Тема 2. Тенденції адміністративно-правового регулювання контролю громадянського	Громадський контроль за владою	https://vumonline.ua/course/public-control-over-power/

2 визначається перелік електронних та інших ресурсів та умови перезарахування

суспільства за діяльністю органів публічної влади		
Тема 8. Особливості адміністративної відповідальності та провадження у справах про порушення митних правил	Дистанційна робота для публічних службовців	https://prometheus.org.ua/prometheus-free/remote-public-service/

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів навчання, спрямованих на формування у студентів здатності аналізувати сучасні проблеми застосування норм адміністративного права і процесу, оцінювати правозастосовну та судову практику, виявляти колізії й прогалини правового регулювання та обґрунтовувати шляхи їх вирішення. Використовуються проблемно-пошуковий, аналітичний, дискусійний та практико-орієнтований методи, аналіз конкретних правових ситуацій і судових рішень, моделювання правозастосовних ситуацій, а також методи самостійної роботи та наукового пошуку. Особлива увага приділяється розвитку навичок критичного оцінювання адміністративно-правових рішень, визначення меж дискреційних повноважень суб'єктів публічної адміністрації та оцінки ефективності судового контролю за їх реалізацією.

Результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	– аналіз правових ситуацій (case study) з неповними або суперечливими вихідними даними; – дискусія та обговорення альтернативних правових позицій; – аналіз і оцінювання аргументів у судовій практиці; – моделювання правових ситуацій.	– усне опитування та дискусія; – оцінювання аргументованості правової позиції здобувача; – оцінювання самостійної аналітичної роботи.
РН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	– проблемне навчання (практичні завдання); – лекція з елементами аналізу нормативних положень; – аналіз судових рішень ЄСПЛ (case study); – дискусія та обговорення проблем застосування міжнародних стандартів прав людини.	– усне опитування; – тестування; – аналіз і вирішення практичних правових ситуацій із застосуванням положень Конвенції та практики ЄСПЛ; – аналіз правових позицій ЄСПЛ; – оцінювання самостійної аналітичної роботи.
РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.	– проблемне навчання; – пошуковий та дослідницький методи;	– аналіз результатів виконання практичних та аналітичних завдань;

	– аналіз нормативно-правових актів, судової практики та наукових джерел; – виконання аналітичних завдань із використанням різних джерел; – робота з правовими базами даних.	– оцінювання повноти, системності та обґрунтованості використання різних джерел; – оцінювання здатності інтегрувати інформацію з різних джерел та формулювати обґрунтовані висновки; – оцінювання самостійності та якості правового дослідження.
РН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.	Проблемне навчання. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Розв'язання практичних правових завдань. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики. Моделювання правових ситуацій. Дискусія щодо обґрунтування правових позицій.	Оцінювання: правильності та обґрунтованості правового висновку; здатності застосовувати норми права до конкретних фактичних обставин; логічності та достатності правової аргументації; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної аналітичної роботи.
РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.	Проблемне навчання. Аналіз правових позицій та аргументів. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Порівняння альтернативних правових підходів. Дискусія та дебати щодо обґрунтованості правових аргументів. Розв'язання практичних правових завдань.	Оцінювання: здатності визначати переваги та недоліки правових аргументів; обґрунтованості оцінки альтернативних правових позицій; логічності та послідовності правової аргументації; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної аналітичної роботи.
РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.	Проблемне навчання. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Розв'язання практичних правових завдань. Моделювання професійних правових ситуацій. Робота в малих групах із розподілом ролей. Обговорення та аналіз отриманих рекомендацій.	Оцінювання: здатності самостійно визначати обставини, що потребують додаткового роз'яснення або професійної допомоги; правильності визначення необхідного виду та обсягу допомоги; здатності застосовувати отримані рекомендації під час вирішення правових ситуацій; обґрунтованості прийнятих правових рішень; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної роботи.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Проблемне навчання. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Розв'язання практичних правових завдань. Моделювання правозастосовної діяльності. Дискусія щодо проблем реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.	Оцінювання: знання та розуміння особливостей реалізації і застосування норм матеріального та процесуального права; правильності визначення норм права, що підлягають застосуванню у конкретній правовій ситуації; здатності застосовувати норми матеріального і процесуального права у взаємозв'язку; результатів виконання практичних правових завдань; усного опитування; самостійної аналітичної роботи.
РН 15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.	Пошуковий та дослідницький методи. Практична робота з інформаційними технологіями та правовими базами даних. Пошук і відбір правової інформації в електронних ресурсах. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики з використанням цифрових ресурсів. Виконання практичних завдань із використанням інформаційних технологій. Самостійна робота з електронними правовими ресурсами.	Оцінювання: здатності самостійно знаходити та використовувати правову інформацію в доступних інформаційних системах і базах даних; правильності пошуку, відбору та опрацювання правової інформації; здатності використовувати цифрові ресурси для вирішення правових завдань; результатів виконання практичних завдань із використанням інформаційних технологій; самостійної роботи.
РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.	Проблемне навчання. Аналіз сучасних правових доктрин, цінностей і принципів. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Порівняння доктринальних підходів до вирішення правових проблем. Дискусія щодо застосування правових доктрин, цінностей і принципів у професійній діяльності.	Оцінювання: здатності визначати та пояснювати зміст сучасних правових доктрин, цінностей і принципів; здатності застосовувати їх для вирішення конкретних правових ситуацій; обґрунтованості правової позиції з урахуванням доктринальних підходів і принципів права; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної аналітичної роботи.

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.	Проблемне навчання. Аналіз основних правових явищ і процесів. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики. Порівняння різних наукових підходів до розуміння правових явищ і процесів. Дискусія щодо природи та змісту правових явищ і процесів. Розв'язання практичних правових завдань.	Оцінювання: розуміння природи та змісту основних правових явищ і процесів; здатності пояснювати їх сутність та взаємозв'язок; правильності використання правової термінології; обґрунтованості висновків щодо правових явищ і процесів; результатів виконання практичних правових завдань; усного опитування.
РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	Проблемне навчання. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Виокремлення юридично значущих фактів у практичних правових ситуаціях. Аналіз нормативно-правових актів та судової практики. Розв'язання практичних правових завдань. Моделювання правозастосовних ситуацій.	Оцінювання: здатності виокремлювати юридично значущі факти; правильності визначення правового значення встановлених обставин; здатності співвідносити фактичні обставини з нормами права; обґрунтованості сформульованих правових висновків; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної аналітичної роботи.
РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.	Проблемне навчання. Аналіз конкретних правових ситуацій (case study). Моделювання ситуацій правового консультування. Аналіз способів і механізмів захисту прав та інтересів. Розв'язання практичних правових завдань. Дискусія щодо вибору оптимального способу захисту прав та інтересів клієнта.	Оцінювання: правильності визначення способів захисту прав та інтересів клієнта; здатності обирати належний та ефективний спосіб захисту з урахуванням конкретних обставин; обґрунтованості наданої правової консультації; повноти врахування можливих правових ризиків і наслідків; результатів виконання практичних правових завдань; самостійної аналітичної роботи.

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНІ РЕСУРСИ

Для вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу» необхідно:

1) персональні комп'ютери, ноутбуки та/або мобільні пристрої з доступом до мережі Інтернет;

2) мультимедійне обладнання або інтерактивна панель для демонстрації навчального матеріалу;
3) доступ до офіційного вебпорталу парламенту України та інформаційно-пошукової системи «Законодавство України», Єдиного державного реєстру судових рішень, офіційного вебсайту Верховного Суду та бази його правових позицій;
4) навчальні макети матеріалів справ про адміністративні правопорушення для моделювання процесуальних дій та відпрацювання навичок оформлення процесуальних документів;
5) доступ до електронних бібліотечних та науково-інформаційних ресурсів;
6) програмне забезпечення для роботи з текстовими документами, презентаціями, таблицями та іншими цифровими матеріалами;
7) доступ до офіційних статистичних та інформаційно-аналітичних ресурсів Офісу Генерального прокурора України, Національної поліції України, НАЗК, Державної служби статистики України, Національного агентства України з питань державної служби, Верховного Суду та Єдиний державний вебпортал відкритих даних України;
8) цифрові інструменти та сервіси штучного інтелекту для пошуку, систематизації, аналізу й опрацювання навчальної інформації.

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	**Зміст**	**% від загальної оцінки**	**Бал**	
			min	**max**
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	25	40
Всього:	-	100	60	100

Процедура проведення контрольних заходів, а саме поточного контролю знань протягом семестру та підсумкового семестрового контролю, регулюється «Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів».

Загальні критерії оцінювання (аудиторні заняття):

«незадовільно»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання та відтворення окремих фактів, понять і фрагментів, що стосуються сучасних наукових підходів у адміністративному праві та адміністративному судочинстві. Знання носять уривчастий характер, студент не розуміє сутності адміністративного примусу, адміністративно-деліктного права, специфіки провадження у справах про адміністративні правопорушення, особливостей позовного провадження у складних адміністративних справах, термінових категорій справ та основ виконання судових рішень. Студент не демонструє здатності до елементарного аналізу, плутає базові терміни, не може пояснити логіку процесуальних дій, а також не володіє матеріалом у частині підвідомчості, доказування, строків або застосування заходів процесуального чи адміністративного примусу. Матеріал викладається уривчастими реченнями без розуміння змісту та зв'язків між інститутами адміністративного права й процесу.
«задовільно»	Студент володіє матеріалом на початковому рівні та здебільшого відтворює його репродуктивно. Здатен описати основні положення щодо системи адміністративного права, контролю громадянського суспільства, адміністративної відповідальності, провадження у справах про адміністративні правопорушення, позовного провадження, термінових адміністративних справ та виконання судових рішень, але робить це загально, неповно або з помилками. За допомогою викладача може логічно відтворити значну частину матеріалу, виявляє розуміння основних норм КАС України, КУпАП та спеціального адміністративного законодавства, однак не завжди правильно застосовує їх до практичних ситуацій. Здатен частково аналізувати правові явища та процесуальні механізми, порівнювати окремі категорії справ, робити елементарні висновки, а також виправляти допущені помилки після пояснень викладача. Орієнтується в алгоритмах розгляду справ, проте потребує підтримки для встановлення підсудності, строків, доказових стандартів та специфіки виконання судових рішень.
«добре»	Студент вільно володіє програмним матеріалом, розуміє структуру адміністративного права, його сучасні проблеми, тенденції розвитку адміністративного процесу та судочинства, а також основні питання застосування адміністративної відповідальності та адміністративного примусу. Здатний систематизувати та узагальнювати інформацію, порівнювати різні правові підходи, самостійно застосовувати норми КАС України, КУпАП та іншого адміністративного законодавства у стандартних ситуаціях. Вміє визначати підвідомчість та підсудність справ, аналізувати порядок розгляду звичайних, складних і термінових адміністративних справ, правильно інтерпретувати норми щодо доказування, процесуальних строків, забезпечення позову, застосування заходів процесуального примусу та оформлення адміністративно-процесуальних матеріалів. Студент здатний обґрунтовувати власну позицію, виправляти помилки та добирати переконливі аргументи під керівництвом викладача. Знання застосовує впевнено, проте переважно у стандартних ситуаціях.

«відмінно»	Студент виявляє високий рівень теоретичної, аналітичної та практичної підготовки, самостійно аналізує складні категорії адміністративних справ, глибоко розуміє сучасні наукові підходи до системи адміністративного права та адміністративного процесу, демонструє здатність працювати із законодавством, судовою практикою та науковими джерелами без допомоги викладача. Уміє творчо застосовувати знання в нестандартних ситуаціях, продукує власні аргументи, формує процесуальні позиції, проводить якісний аналіз особливостей позовного провадження у складних адміністративних справах, проблем розгляду термінових справ і питань виконання судових рішень в адміністративних справах. Самостійно визначає цілі власної навчальної діяльності, здатний оцінювати нові факти, нормативні зміни та судову практику, використовувати їх для вирішення практичних кейсів. Студент демонструє високу юридичну грамотність, уміння глибоко інтерпретувати норми права, чітко формулює позиції, самостійно розвиває навички та здатен здобувати нові знання для професійної діяльності.

Поточне оцінювання передбачає*:* аудиторне опитування; виконання практичних завдань на основі матеріалів адміністративної та судової практики; виконання письмового практичного проєкту «Оформлення справи про адміністративне правопорушення»; виконання та оцінювання завдань, визначених для самостійної роботи.

Критерії оцінювання практичних завдань: правильність встановлення та юридичної оцінки фактичних обставин практичної ситуації; правильність визначення та застосування норм адміністративного права і процесу; здатність використовувати правові позиції судів для вирішення практичної ситуації; повнота та правильність вирішення завдання; логічність, послідовність і обґрунтованість правових висновків; здатність виявляти проблеми правозастосування, визначати можливі варіанти їх вирішення та обґрунтовувати найбільш доцільний варіант; рівень самостійності та аргументованості відповіді.

Критерії оцінювання письмового практичного проєкту «Оформлення справи про адміністративне правопорушення»: правильність вибору та аналізу реальної справи про адміністративне правопорушення; правильність визначення правової кваліфікації адміністративного правопорушення та компетенції відповідного органу (посадової особи); повнота і правильність формування необхідного пакета матеріалів справи; правильність заповнення реквізитів та змісту процесуальних документів; відповідність складених документів вимогам КУпАП, інших нормативно-правових актів та встановленим формам; відповідність змісту документів фактичним обставинам обраної справи; правильність визначення процесуальних строків і оцінки дотримання прав особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; обґрунтованість оцінки правомірності дій посадових осіб; логічність, послідовність та юридична аргументованість висновків; належне оформлення, систематизація та комплектність матеріалів справи.

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного

контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість "н" в журналі буде виставлено "0" (нуль балів), без права перездачі. Відпрацьоване лекційне заняття в електронному журналі позначається літерою «в».

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 балів і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Підсумковий контроль: екзамен тестовій формі відповідно до Положення про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу здобувачів освіти в Університеті Короля Данила. Тестові завдання включають три рівні складності та спрямовані на перевірку рівня досягнення результатів навчання з навчальної дисципліни «Сучасні проблеми застосування адміністративного права і процесу».

За результатами підсумкового контролю (диференційований залік/екзамен) студент може отримати 40 балів. Студенти, які під час підсумкового контролю отримали 24 бали і менше, вважаються такими, що не здали екзамен/диференційований залік і повинні йти на перездачу.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно зі ***Шкалою оцінювання знань за ЄКТС***) і є сумою балів отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з’явилися на екзамен без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Адміністративне судочинство : навчально-науковий посібник / Діхтієвський П. В., Задирака Н. Ю., Пасенюк О. М., Герасименко Є.С., Сусак М. С. та інш.; за заг. ред. Діхтієвського П. В. Київ: Дакор, 2026. 480 с.

2. Адміністративне право та адміністративний процес : повний курс : підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, А. Берлач та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Феліка. 5-те вид. Одеса : Юридика, 2025. 700 с.

3. Адміністративно-судове процесуальне право України : підручник / [Д. В. Луценко, Ю. В. Георгієвський, М. І. Бєлікова та ін.] ; за заг. ред. проф. Д. В. Луценка. – Харків : Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2024. 696 с.

4. Адміністративно-юрисдикційна діяльність поліції : навчальний посібник / кол. авторів; за заг. ред. Ю. С. Назара. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 396 с.

5. Адміністративне процесуальне право та сучасне адміністративне е-судочинство : навч. посібник / уклад. В. В. Волік. Київ : МДУ, 2024. 135 с

6. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / В. Галунько та ін. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.

7. Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні: навч.посіб. / І. М. Балакарєва, М. І. Бєлікова, І. В. Бойко та ін.; за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2019. 190 с.

8. Адміністративно-правова реформа в Україні, за заг. ред. С. В. Пєткова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.

9. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галунько та ін. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

10. Адміністративне право України : підручник / В. В. Середа та ін. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 680 с.

11. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб / О. І. Остапенко та ін., вид. 2-е, доп. Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.

12. Адміністративне право: підручник / за заг. ред. проф. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2020. 390 с.

13. Адміністративний процес України: теорія, практика: підручник / М.І.Смокович, В.М. Бевзенко. Київ: Дакор, 2022. 1256 с.

14. Адміністративний процес : навч. посіб. / О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк, С. М. Гусаров та ін. ; за заг. ред. О. Ю. Салманової, А. Т. Комзюка. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 2022. 412с.

15. Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М.М.Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.

16. Габуда А. Юрисдикція адміністративного суду у сферах змішаних правовідносин. Art of Justice. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2026. Вип. 1 (33). С. 100-110.

17. Габуда А. С., Мельникович М.С. Експерт в адміністративному судочинстві України: процесуальний статус та форми залучення. Право і суспільство. 2025. № 2. С. 219-225.

18. Габуда А. С., Мельникович М.С. Невиконання рішень адміністративних судів: причини та шляхи подолання. Наукові перспективи. 2025. № 3 (57). С. 987-996.

19. Габуда А. Адміністративно-правові аспекти використання відеореєстраторів: гарантії захисту чи загрози правопорядку. Art of Justice. Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2025. Вип. 1(32). С. 47-56.

20. Габуда А.С., Мельникович М.С. Парадигмальна трансформація адміністративної відповідальності в Україні. Адміністративне право і процес. 2026. № 1. С. 5-17.

21. Габуда А.С. Європейська демократизація та ефективність адміністративних процедур в Україні. Європейська демократія: правовий вимір: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 24 квітня 2026 р.). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. С. 248-251.

22. Габуда А.С. Зловживання дискрецією в умовах децентралізації у сфері адміністративної відповідальності. Децентралізація в Україні: здобутки, проблеми,

виклики, перспективи : матеріали науково-практичного семінару (17 квіт. 2026 р.). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2026. С. 46-49.

23. Габуда А. С., Філипчук В. Я. Особиста безпека поліцейського як об'єкт адміністративно-правового захисту. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали X Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 16 бер. 2026 р.) до 60-річчя ДДУВС; у 2-х ч. Дніпро : Дніпров. держ. ун-т внутр. справ, 2026.Ч. II. С. 512-513.

24. Габуда А.С. Правова основа та міжвідомча реалізація адміністративної відповідальності в Україні. Освітня та наукова спадщина акад. о. Івана Луцького (наукові читання) : зб. матеріалів. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2026. С. 46-51.

25. Габуда А.С. Адміністративна преюдиція в кримінальному праві України. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу : матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 12 груд. 2025 р.). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. С. 28-31.

26. Габуда А. Застосування адміністративного примусу під час воєнного стану. Правоохоронна діяльність в умовах воєнного стану: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 21 жовтня 2025 р.) – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. С. 40-43.

27. Габуда А.С., Мельникович М.С. Функціонування адміністративно-правових норм у період воєнного стану: український контекст. Наше право. 2025. № 4. С. 46-51.

28. Габуда А. С., Репецький С. П. Правовий статус водіїв легкого персонального електротранспорту. Науково-інформаційний вісник Івано- Франківського університету права імені Короля Данила Галицького: Журнал. Серія Право. Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. Вип. 18 (30). С. 72-79.

29. Габуда А. С. «Корупційна пастка» криміналізації незаконного збагачення: ретроспективний аналіз. Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2020. № 3 (116). С. 68-74.

30. Габуда А., Данченко К. Розмежування понять «подарунок» та «неправомірна вигода» в адміністративному та кримінальному праві. Теорія і практика правознавства. 2022. № 21. С. 36-49.

31. Габуда А.С., Огерук І.С. Законотворча еквілібристика з е-декларуванням в Україні. Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування. 2023. Том 34 (73) № 5. С. 19-24.

32. Габуда А., Себунчак Ю. Проблеми реалізації принципу добросовісності і розсудливості. Приватно-правові та публічно-правові відносини: модернізація розвитку в умовах воєнного стану: збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Кропивницький, 18 жовтня 2024 року). Кропивницький: ДонДУВС, 2024. С. 356-358.

33. Габуда А.С., Проць Д.І. Законність і справедливість на терезах сучасного вітчизняного адміністративного судочинства. Теоретичні та практичні проблеми розвитку кримінального права і процесу : матеріали XIII Всеукраїнського науково-практичного семінару (м. Івано-Франківськ, 2 листопада 2024 рік). Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила, 2024. С. 3-5.

34. Галай В. О. Адміністративне право та процес (адміністративне судочинство) : навч. посіб. Київ : ТАЛКОМ, 2018. 90 с.

35. Грінь А. А. Дискреційні повноваження органів виконавчої влади України та їх реалізація : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.

36. Гуд А. М. Адміністративний договір як форма договірного регулювання адміністративно-правових відносин : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.

37. Загальне адміністративне право : підручник / за заг. ред.: Бернда Візера, Ярослава Лазура, Тетяни Карабін, Олександра Білаша. Одеса : Видавництво «Юридика», 2025. 418 с.

38. Кісіль З. Р., Швець Д.В., Кобко Є.В. Адміністративне право : навч. посіб. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 934 с.

39. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О.В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.

40. Клубань М. В. Адміністративно-правові засади впровадження електронної освіти в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 19 с.

41. Ковалів М.В., Єсімов С.С. Правова природа суду першої інстанції, що здійснює правосуддя в адміністративному судочинстві. Наукові записки Львівського університету бізнесу і права, 2020. № 27. С. 155-160

42. Коваль В. Елементи адміністративно-правового статусу військовослужбовців. Адміністративне право і процес. 2018. № 11. С.92– 95.

43. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 35–36, 37. Ст. 446 (з наступ. змін. та допов.).

44. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Відомості Верховної Ради УРСР. 1984. № 51. Ст. 1122 (з наступ. змін. та допов.).

45. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. Відомості Верховної Ради України. 2013. № 34–35. Ст. 458 (з наступ. змін. та допов.).

46. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст. 141 (з наступ. змін. та допов.).

47. Куйбіда А.А. Форми адміністративного судочинства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: право. 2022. Том 2 № 73. С. 43-50.

48. Маліков С. К. Адміністративно-правові засади здійснення контролю та нагляду у сфері містобудівної діяльності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2019. 20 с.

49. Мельник Р.С. Джерела адміністративного права: сучасний погляд на сталі конструкції. Право України 2019. № 5. С. 46-62.

50. Методика розроблення уніфікованих форм актів, що складаються за результатами проведення планових (позапланових) заходів державного нагляду (контролю): постанова Кабінету Міністрів України від 10.05.2018 № 342.

51. Науково-практичний коментар до Закону України «Про запобігання корупції» О. А. Банчук, О. О. Дудоров, М. І. Хавронюк (наук. ред.) та ін. Київ: Ваіте, 2018. С. 167–228.

52. Петренко П. Д. Теоретико-правові проблеми організації діяльності органів виконавчої влади в Україні в контексті європейського досвіду : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 39 с.

53. Писаренко Н. Б. Засади адміністративного судочинства (сучасний український контекст): монографія. Харків: Право, 2019. 248 с.

54. Положення про Міністерство юстиції України: постанова Кабінету Міністрів України 02.07.2014 № 228. Офіційний вісник України. 2014. № 54. Ст. 88.

55. Похиленко І. С. Способи судового захисту суб'єктів господарювання. Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». 2020. №1. С. 162-167.

56. Порядок здійснення заходів, пов'язаних з утворенням, реорганізацією або ліквідацією міністерств, інших центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2011 № 1074 . Офіц. вісн. України. 2011. № 82. Ст. 8.

57. Правила підготовки проектів нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2005 р. № 870. Офіційний вісник України. 2005 р. № 36. Ст. 45.

58. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. №5076-VI. Відомості Верховної Ради. 2013. №27. Ст. 282 (з наступ. змін. та допов.).

59. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012. Офіційний вісник України. 2012. №76. Ст. 44 (з наступ. змін. та допов.).

60. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. Офіц. вісн. України. 2016. № 3. Ст. 149 (з наступ. змін. та допов.).

61. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. №2939-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. №32. Ст. 314 (з наступ. змін. та допов.).

62. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. Офіц. вісн. України. 2014. № 49. Ст. 2056 (з наступ. змін. та допов.).

63. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. №393/96-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст. 256 (з наступ. змін. та допов.).

64. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. №2657-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. №48. Ст. 650 (з наступ. змін. та допов.).

65. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27.02.2014 р. Відомості Верховної Ради. 2014. № 13. Ст. 222 (з наступ. змін. та допов.).

66. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. Відом. Верхов. Ради України. 1997. № 25. Ст. 1190 (з наступ. змін. та допов.).

67. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09.04.1999 р. Відом. Верхов. Ради України. 1999. № 18. Ст. 774 (з наступ. змін. та допов.).

68. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. Відом. Верхов. Ради України. 2015. № 40–41. Ст. 379 (з наступ. змін. та допов.).

69. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. Офіційний вісник України. 2007 р. № 44. ст. 12 (з наступ. змін. та допов.).

70. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України від 22.06.2000 р. Відом. Верхов. Ради України. 2000. № 40. Ст. 338 (з наступ. змін. та допов.).

71. Рой О. В. Правові акти суб'єктів владних повноважень як предмет публічно-правового спору: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 20 с.

72. Самбор М. А. Адміністративне затримання: відповідність норм КУпАП суспільним потребам та сучасному стану дотримання прав і свобод людини. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2020. № 2. С. 198-210.

Електронні ресурси

73. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 № 4495-VI. URL: https://zakon. rada.gov.ua/laws/show/4495-17 (дата звернення: 28.08.2026).

74. Податковий кодекс України Закон України від 2 грудня 2010 року. URL: № 2755-VI https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (дата звернення: 28.08.2026).

75. Положення про Державну податкову службу України : затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 № 227. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/227-2019-п (дата звернення: 28.08.2026).

76. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05.07.2012 № 5076- URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17 (дата звернення: 28.08.2026).

77. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text (дата звернення: 28.08.2026).

78. Про безоплатну правову допомогу : Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17 (дата звернення: 28.08.2026).

79. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: https://zakon. rada.gov.ua/laws/show/1404-19 (дата звернення: 28.08.2026).

80. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 № 3477-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/3477-15 (дата звернення: 28.08.2026).

81. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ laws/show/3353-12 (дата звернення: 28.08.2026).

82. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17 (дата звернення: 28.08.2026).

83. Про систему громадського здоров'я: Закон України від 06.09.2022 № 2573-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2573-20#Text (дата звернення: 28.08.2026).

84. Про забезпечення функціонування української мови як державної : Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19 (дата звернення: 28.08.2026).